

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Egész évre	8 korona	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Félévre	4 "	BUDAPEST,
Negyedévre	2 "	IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).
Egyes szám ára 16 fillér.		

Felelős szerkesztő:
SZILASSY ZOLTÁN
Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének titkára

Kis János, az alsoksarkadi tejszövetkezet elnöke.

A Somogy megyei Szövetkezetek Szövetségének minap Csurgón tartott közgyűlésén érdekes előadást tartott Kis János az ő vezetése alatt álló virágzó tejszövetkezetéről.

Ebből az alkalomból közöljük ennek a derék földművesnek arcképét és hiteles helyről beszerzett rövid életrajzát.

Kis Jánosnéhai Kis Ferenc és Kovács Judit alsóki református földművesek fia, született 1853-ban. Elemi iskoláinak dicséretes elvégzése után megmaradt édesatyja mellett a földművelés mezéjén s a háztartás és gazdaság körébe tartozó hasznos könyvek olvasgatásával töltötte szabad idejét. Mint ifjú kiemelkedett társai közül okos magatartása és éles ítélőtehetségével, mely jellemvonások később úgy az egyházi, mint a társadalmi élet terén vezérszerepre érdemesítették. Az egyházi életben mint az egyháznak hű őrállója 1890 óta folyvást presbiteri hivatalt visel s a gyülekezet szeretetét, az egyház tagjai iránt tanúsított szíves készségével mindenkor kiérdemelte. 1896-ban a tejszövet-

Kis János.

kezet elnökéül választott s ezen tisztségben minden jufalom nélkül szorgalommal forgolódott, nem keresvén a maga hasznát, hanem polgártársainak javát és a tejszövetkezet virágzását. Kis János megmutatta, hogy nemcsak az ekeszarva mellett dolgozva válik a magyar kisgazda az édes szép hazá javára, hanem a falu közintézményeinek gondozása és fölkarolása révén is.

A mi derék Kis János bátyánkat 1903-ban községi bírónak is megválasztották gazdátársai, de ezt a hivatalt részint édesatyjának halála, részint családi körülményei miatt, kevés ideig viselhette. Ugyanezen évben megyei bizottsági taggá választott s folyvást nagy figyelemmel és érdeklődéssel kíséri a társadalmi kérdések megoldását. Családi életében példás, mértékletes s követője minden jónak, szépnek és igaznak.

A csurgói közgyűlésen kedves és megható jelenet-

nek voltak tanúi azok, akik ottan megjelentek. Merjék hát mondani ezentúl ellenségeink, hogy magyar földművelő osztályunkban nincs elég erő, tudás és ismeret!

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minöket 33 év óta

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv. szállító magkereskedésében
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A sztrájk törvény.

Tíz évvel ezelőtt még az egész magyar társadalom a legnagyobb rokonszenvvel nézte a munkások mozgalmát. Az az idő volt ez, mikor a társadalom először ébredt komolyan tudatára annak, hogy a munkások anyagi helyzetének javítása nemcsak az ő magánügyük, hanem a legfontosabb állami érdek is, mert ez lehet csak az első módja annak, hogy nálunk egyáltalán ipar fejlődhessen ki. Példabeszéd volt nálunk, sőt századokon át űzött sajnálatos gyakorlat, hogy azt a gyereket, aki tanulni nem akart s akinek szellemi ereje nem volt elégséges, azt iparostanoncnak adták.

Ennek az állapotnak meg kellett változnia s ennek egyetlen módja van, az anyagi helyzet javítása. Ha a munkások a szervezkedésben csakis ezt a célt tűzték volna maguk elé s ha nem egyúttal hatalmi eszközök is lettek volna, amire törekedtek s ha nem egyenesen hadjáratot indítottak volna a társadalom ellen, akkor is elérték volna céljukat, anélkül, hogy egyenesen gyűlöletet ébresztettek volna a társadalomban a munkásmozgalmak iránt. De a szervezkedés esztelen, hazafiatalapon indult. Egy tizedév óta minden nemzetellenes mozgalom a szociálista munkásságban keresi és találja támogatóját, akik magukat nyíltan nemzetközieseknek vallják s ami még szomorúbb, nyíltan a nemzeti állam és nemzeti társadalom aláaknázására törekednek.

A sztrájk törvény megalkotása tehát, azt lehet mondani, közóhaj volt. A kérdést csak az képezte, vajjon minő formában történjék ez. Lehetett volna külön törvényt alkotni, egy önálló sztrájk törvényt. De miután nálunk az ipartörvény revíziója husz év óta készült, helyesebbnek tűnt fel, magát a sztrájk jogot is ennek a törvénynek keretében szervezni, mert végre is tagadhatatlan, hogy a sztrájk, főleg a mai formájában, igazán olyan rákfene, hogy az ipari jogviszonyok szabályozása csonka volna, ha a sztrájk jog nem magában az ipartörvény keretében oldatnék meg. Végre is kerülő úton a sztrájk jogot nem lehet szabályozni, a bujkálás teljesen meddő volna, amit bizonyít, hogy még Németországban is meghiusulnak az erre vonatkozó kísérletek. Nem azért mondjuk ezt, minthogyha mindenképp utánozni akarnók a németet s példáját követni, de a német birodalmi tanács elé beterjesztett javaslatoknak is szomorú sorsa lett.

A magyar kereskedelemügyi kormányának az az elhatározás tehát, hogy az ipartörvény keretében szabályozza a sztrájk jogot, minden tekintetben helyes, mert őszinte.

A másik kérdés, ami eldöntendő volt, az, hogy a munkások szervezkedésének útját ne állja, a munkások jogos bérküzdelmét, ha az a társadalmi rendbe be tud

illeszkedni, meg ne akadályozza, de módot és eszközt adjon a polgári társadalomnak és a munkaadóknak is arra, hogy viszont a saját jogos érdekeiket megvédjék. Ezért, mint a kereskedelmi kormány az indokolásban mondja, ki akarja a törvényjavaslatban küszöbölni a munkaadók és munkások gazdasági viszonyából azokat a hatalmi eszközöket, amelyek az egyéni jog fölött álló köz- és gazdasági érdekek, valamint a jogrend szempontjából meg nem engedhetők. Egyéb vonatkozásaiban a törvényjavaslat a munkabeszüntetéseket és a munkáskizárásokat és az ezek létesítésénél használt törvényes eszközöket, a törvényes magánjogi következmények fenntartása mellett, szabadon hagyja és általában azt az elvet vallja, hogy a munkaadók és munkások tulajdonképpen gazdasági harcai csak a közvetlenül érdekeltekre korlátoztassanak, azok szabadsága egyáltalán ne érintessék.

A régi céhrendszer idejében nem voltak sztrájkok, mert akkor még a munkaadók és munkások közös érdekeket vallottak. S ez az egyik oka annak is, hogy egy évtizeddel ezelőtt a régi céhrendszernek valami formában való visszaállítását tartották Németországban óhajandónak mindazok, akiket a munkásmozgalmak közvetlenül érintettek. De az ipari szabadság ma már megdönthetetlen jog s azt korlátozni a modern viszonyok közt ilyen célzattal igazán nem lehet. A sztrájkot betiltani nem lehet büntető határozatokkal s ez a törvénytervezet is a sztrájk szabadságot elismeri, csakis némi korlátozást tesz. A munkabeszüntetések és munkáskizárások létesítésére, terjesztésére vagy foganatosítására irányuló megállapodásokat és egyezményeket, ha azok a törvénybe, illetve a törvényes szabályokba vagy a jó erkölcsökbe nem ütköznek, magánjogilag joghatályosaknak ismeri el.

De tiltja a munkabeszüntetéseket és munkáskizárásokat az olyan üzemekben, amelyekben a munka abban hagyása lényeges közérdekeket sért; ezek az üzemek a közvilágítási és vízvezetéki, folyam- és tengerhajózási- és kompüzemek, a közkórházak és hívatásos tűzoltói szolgálat s a géperejű közforgalmi vasúti üzemek stb.

Ezt a korlátozást meg kellett tenni, mert fontos közérdek volt s a büntető szankciót is helyeseljük.

De a törvény, ha még oly jó és még oly szigorú is, a sztrájkokat nem fogja megszüntetni. Akik minduntalan Angliára hivatkoznak s azt mondják, hogy ott soha sincs sztrájk, tehát ott eldorádói állapota lehet a munkásságnak, nem ismerik a viszonyokat. Az angol munkás sorsa sem jobb, mint a hazai munkásoké. S hogy ott mégis nincs sztrájk, ennek az az oka, hogy az angol munkások szervezetével a munkaadóknak

A legjobb minőségű háztartási és gazdasági cikkek, hamisíthatatlan jó italok a legkedvezőbb árakon a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. Amelyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak útbaigazításért a

„HANGYA“, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetéhez

BUDAPEST, IX., Boráros-tér 1. (Saját házában.)

hatalmas, sőt talán még hatalmasabb szervezete áll szemben, mely legkisebb sztrájkmozgalomra is azonnal munkáskizárással felel. S ha még oly jó, még oly helyes is ez a törvény, mégis az a véleményünk, hogy a sztrájkmozgalom ellen nem törvény kell, hanem a munkaadóknak szervezkedése, mert a sztrájk hatalmi kérdés s a munkások hatalmi erejével nem törvény, hanem csakis egy másik hatalmi szervezet tudja a harcot a siker reményével felvenni.

Kivándorlási üzemek.

A felvidéken a belügyminiszterium felhívására a fővárosi rendőrség titokban folytatott nyomozása egy kivándorlási bünszövetkezetekről rántotta le most a leplet. E leleplezés megmagyarázza most azokat az okokat, amelyek a felvidéki szegény népet tömegesen vitték Amerikába, hogy ott keressék boldogulásukat. A nyomozás megállapította, hogy a kivándorlási ügynökök egész raja járta be Ung, Bereg, Abaúj-Torna, Zemplén és Sáros vármegyéket, hogy csábító ígéretekkel kivándorlásra bírják a népet. A kivándorlási ügynököknek sikerült még a közigazgatási alkalmazottak egynémelyikét is megvesztegetni, akik hamis útleveleket állítottak ki hadköteleseknek, jogerősen elítélteknek is. Konstatálták, hogy egész község férfitalossága vándorolt ki ilyen úton.

Pár hónappal ezelőtt a keleti pályaudvarról az ügyeletes detektívek negyven embert tartóztattak fel, akik Amerikába igyekeztek. Valamennyi hadköteles korban volt s mind-egyiknek hamis útlevele volt.

A német hajóstársaságok ügynökei és a velük összjátékos közigazgatási alkalmazottak Németországon keresztül szállították ki a kivándorlókat. Mielőtt az útlevelet kiadták volna nekik, földjüket megvették s hihetetlenül csekély összegeket fizettek értük.

A leleplezésekre vonatkozólag a belügyminiszteriumból a következő értesítést adták:

— Első sorban a belügyminiszteriumnak jutott tudomására az, hogy a felvidéki megyékben szervezett kivándorlási ügynökség van munkában. A belügyminiszterium ekkor utasította a budapesti államrendőrséget, hogy egyik nyomozó tisztviselőjét küldje ki az illető felvidéki megyékbe a nyomozás megejtése, a kivándorlási visszaélések és a vele kapcsolatos bűnesetek felderítésére. Így küldték ki dr. Sándor László rendőrkapitányt, aki július 12-én azzal az utasítással utazott el a Felvidékre, hogy első sorban is jelentkezék Bereg-megye alispánjánál. Sándor László július 12-én el is

utazott, jelentkezett az alispánnál, megejtette a vizsgálatot és a nyomozás eredményéről most jelentést tett az illetékes hatóságánál.

A kivándorlási rablóbanda ügye most a belügyminiszteriumban van és a belügyminiszter fogja a további teendőket megállapítani.

Sándor László rendőrkapitány a vizsgálat során megállapította, hogy a kivándorlási ügynökségek egyik főintézője László Fülöp kassai nyomdász volt, aki amikor üzemeit leleplezték, megugrott és kivándorolt Magyarországból. Megállapította a rendőrkapitány, hogy több községi bíró és jegyző 15–50 koronáért mindenkinek útlevél-lapot állított ki. Ezek ellen bűnügyi vizsgálatot indítanak.

Az ingó jelzáloghitel szervezése.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányának határozatából felterjesztést intézett az igazságügyminiszterhez az ingó jelzáloghitel szervezését illetőleg. Günther Antal igazságügyminiszter most az egyesülethez intézett leírátában hangsúlyozza, hogy az ingó jelzálogjogi lajstrom (zálogjog) intézményének a polgári törvénykönyv tervezetében való felvétele a tervezet eddigi előmunkálatai során tüzetes megfontolás tárgya volt.

A tervezet előkészítő bizottsága e kérdést már tárgyalta s abban állapodott meg, hogy a polgári törvénykönyv keretében a lajstromzálogjogot külön intézményképp nem kívánja ugyan szabályozni, felveendőnek tart azonban a polgári törvénykönyvbe oly rendelkezést, amely lehetővé teszi, hogy külön törvények, anélkül, hogy a polgári törvénykönyvvel ellentétbe kerülhessenek az ingók egyes csoportjaira nézve a zálogjog szerzését átadás nélkül is megengedhessék.

Az előkészítő bizottság véleménye szerint az ingó jelzáloghitel tekintetében felmerült szükségletnek a ki-elégítése külön törvénynek tartandó fenn és mert ezen hitelszervezet fontosságát maga a bizottság is érezte: azt az óhaját fejezte ki, hogy az ez irányban szükséges törvényalkotási akció megindítása céljából a bizottság tárgyalásának eredményei a földművelésügyi-, a kereskedelemügyi- és pénzügyi miniszterekkel közöltessék. Végül arra kéri a miniszter az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet, hogy az erre a kérdésre nézve össze-

AJÁNLJUK nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesbitett

magyar fogatos szőlőpermetezőinket,

melyekkel **nagy munkaerő és anyagmegtakarítás** érhető el. Most megjelent tavaszi, szőlőmivelés árjegyzékünket, **szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról** kívánatra bementve megküldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

gyűjtött anyagot bocsássa rendelkezésére, hogy a reformok az Egyesület által óhajtott irányelveiről közelebbi tájékoztatást szerezhessen.

Törökország alkotmányt kapott.

A török forradalomnak vége van. A szultán alkotmányt adott népének s ezzel az új-török mozgalom elvesztette anyagát. Új alkotmányos éra előtt állnánk, ha lehetne bízni abban, amit a szultán ígér vagy akár ad. Mert hiszen Abdul Hamid szultán most már másodszor ad alkotmányt népének.

Először 1876-ban s akkor is a legszorultabb helyzetében szánta magát erre a reformra. A viszonyok akkor is hasonlatosak voltak a maiakhoz.

A porta gyors elhatározását az anatóliai csapatok viselkedése idézte elő. Mint ismeretes, a szultán a megbízhatatlanná vált macedóniai hadtestek megfélemlítésére harmincöt zászlóalj kisázsiai katonaságot akart partraszállítani a vilajetekben. Ezek a csapatok a kisázsiai muzulmán lakosságból szerveződnek és eddig mindig rendületlen hívei voltak a szultánnak. Bebizonyították ezt a török-görög háború kitörése előtt, amikor velük fékeztek meg a megbízhatatlannak látszó csapatokat. Bennük bízott legújabbán is a szultán. Nagy volt ennél fogva a porta megrökönyödése, amikor híre jött, hogy a Szalonikiben partraszállított zászlóaljak közül az egyik nem akart Monasztir ellen vonulni, három pedig Monasztirba érkezve, azonnal a fölkelők pártjára állott.

Az új kormány, amely folytonosan együtt van és amelynek tagjai még nem hagyták el a porta palotáját és amelynek, mint konstantinápolyi bizalmas jelentések mondják, nagy tekintélye van a szultán előtt, erre a hírre azt a határozatot hozza, hogy a szultánnak ajánlani fogja az 1876-iki alkotmány visszaállítását. Kücsük Szaid basa és a főlema, aki a palotába sietett, rövid idő múlva már visszatértek a portához azzal a hírrel, hogy a szultán hozzájárult a kabinet előterjesztéséhez.

Az alkotmány alapvonalai a következők: Az ottomán birodalom oszthatatlansága. A szultán, mint az ottomán alattvalók legfőbb kalifája és uralkodója, felelőtlen és sérthetetlen. Prerogatívái ugyanazok, mint a nyugati uralkodókéi. A birodalom alattvalói kivétel nélkül ottománok név alatt fognak szerepelni. Személyes szabadságuk sérthetetlen és törvényben biztosított. Az állami vallás az izfám; de más vallások szabad gyakorlata és az egyházközségek előjogai biztosítottak. Az alkotmány nem ad az állami intézményeknek teokratikus jelleget. Szabad sajtó, gyülekezési jog, a parlamenthez való kérvényezési jog, tanítási szabadság, a törvény előtt való egyenlőség, a hazával szemben egyenlő jogok és kötelességek, valláskülönbség nélkül egyenlő jog a közhivatalok betöltésére, adók egyenletes kivetése, a tulajdon védelme biztosított; bírjától senki el nem vonható.

A minisztertanács a nagyvezér elnöklésével alakul. Minden miniszter felelős a tárcájáért s a képviselőház vád alá helyezheti, mely esetben az alapítandó legfelsőbb bíróság fog ítélni. A parlament két részből áll: a szenátusból és a képviselőházból, mely minden év november 1-én négyhónapos időszakra ül össze. Minden százezer polgárra egy képviselő esik és a választás titkos szavazással történik.

A törökországi alkotmány helyreállításának híre minden politikai körben a legmélyebb hatást keltette és mindenütt rokonszenves fogadtatásra talált. Politikai körökben azt a reményt táplálják, hogy a szultán ezen elhatározása a legrövidebb idő alatt megszünteti az új-török mozgalmakat és megnyugtatja a kedélyeket.

Azt is valószínűnek tartják, hogy az alkotmányos engedmények a törökországi keresztény lakosságnak is javára fognak válni.

Pusztító felhőszakadás.

Óriási felhőszakadás pusztított szombaton és hétfőn Szatmármegyében. A rettenetes égiháború különösen Szinyérváralján robbant elemi erővel, melyet teljesen elöntött a község körül huzódó Sebespatak a felhőszakadástól folyóvá dagadt árja. A Sebespatak medrét rendkívül megdagasztotta már a szombati n gy esőzés is, de különösebb károkat egyelőre nem okozott. Hétfőn azonban újból hatalmas vízáradat zuhogott a községre, melyet pár óra alatt szinte elmosott a földszinéről. A Sebespatak rohamos áradása rémületbe ejtette Szinyérváralja lakosságát. A lakosok fejvesztve rohantak be házaikba s iparkodtak legalább értékes holmijaikat kimenteni a ragadó árból. Amit lehetett, a római katolikus templomba vittek, amely legtovább állott ellent a habok ostromának. A különben is gyenge falak nem dacolhattak az áradással s egymásután dőltek a vízbe. A lakosok előbb a még épségben maradt háztetőkre menekültek s később, hogy onnan is elűzte őket a feltornyosult áradat, tutajokra kaptak s most ott tanyáznak. Szinyérváraljának 6000 szergalmas, törekvő lakosa lett így pár óra leforgása alatt teljesen földönfutóvá. A kár összegét egyelőre még lehetetlen felbecsülni. A hatalmas felhőszakadás nagy pusztítást vitt véghez a szomszédos Iloba, Remetemező, Sikáról falvakban és Miszbánya községekben is. Szinyérváralja romlásával a tizenegyedik század egyik legszebb műemlékét is a teljes pusztulás veszedelme fenyegeti. A nagyközség templomát ugyanis még Báthory Zsuzsanna építette 1421-ben. Akkortájt Szinyérváralja is az ő tulajdona volt. A község hatezer lakosa felerészben magyar, felerészben oláh, az utolsó évtizedben az oláhok is erősen magyarosodtak. — Nagybányáról írják: A hetek óta tartó nagy esőzések, felhőszakadások nagy károkat okoztak. A Lápos-folyó kiöntött s Katalin, Feketefalu és Koltó községekben nagy károkat okozott. A víz a házakba is behatolt és kiüzte a lakosságot hajlékából. Az áradás a vetéseket tönkretette.

Gabonabizománysok csalása.

Esterházy Pál gróf cs. és kir. kamarás, huszárhadnagy, pápai nagybirtokos megbízásából dr. Spett Ferenc budapesti ügyvéd bűnügyi feljelentést tett L. Aurél budapesti gabonabizománysok és ismeretlen érdektársai ellen, család és sikkasztás, valamint uzsorával vádolván őket. Az ívek terjedő feljelentésében előadja a gróf, hogy őt tavaly július közepén még kiskorúsága idejében hozta össze a balsorsa L. Auréllal, akit egy országgyűlési képviselő mutatott be neki. Rábeszélésére körülbelül 50.000 métermázsza buza, kukorica, árpa, zab és rozs vételére, adott neki megbízást. Az ügyletről szóló leszámolást most kapta meg, amely szerint összesen 11.500 koronát vesztett. Följelentésében nem is ezt panasolja a gróf, hanem azt, hogy az ügyletekre készpénzben 10.000 koronát adott és 78.000 koronát váltókban, amelyeket azonban azonnal leszámítottak s ugyancsak rajta behajtottak. Ily módon a gróf 75.000 korona veszteséget szenvedett, amelyeket 50—60 százalékos uzsorakamat mellett számítottak le, holott a fedezetül adott készpénz teljesen fedezte a mindenkor előállott veszteséget, s mennyiben az nem fedezte volna a hiányt, még mindig ott voltak a szintén fedezetül adott váltók. Panasolja a feljelentés, hogy az egyik

12.000 koronáról szóló váltót 1907. szeptember 16-án számították le, holott neki csak november 26-án 4000 koronát, 1908. január 4-én 6500 koronát és 1908. június 15-én 1300 koronát irtak javára. Előadja a gróf feljelentésében, hogy a család ottan nyilvánult, hogy őt mint kiskorut ravasz fondorlattal rávették tőzsdeügyletek kötésére, vele váltókat irattak alá, elhivatván vele azt, hogy arra szükség van; a sikkasztást a hiányzó körülbelül 77.000 korona el nem számolásában látja s végül uzsora az 50-60 százalék leszámítolási levonásoknál forog fenn. A gróf kéri a vizsgálat megindítását s megállapítását annak, kik voltak L. Aurél társai, kik osztozkodtak az elveszett pénzen s kik számították le váltóit. Amint ebből a feljelentésből kitünik, ismét egy nagyszabású szédelgésről fog a lepel lehullani.

Mi hír a külföldön?

Muszka és francia barátság.

A minden oroszok édes apja II. Miklós cár a francia köztársaság ezidő szerint való elnökével Fallières úrral, most találkoznak a revali kikötőben. Ennek a két országnak, no meg uralkodóiknak is nincs egyéb gondjuk, minthogy biztosítsák a nemzetközi egyensúlyt, ami biztosítva van nélkülök is. A világbéke megszilárdítását célozzák a muszka és francia államfők. Pedig Európaszerte tudott dolog az, hogy a világbékét biztosítják a világpiacon uralkodó zűrzavaros állapotok, a nemzetközi pénzpiac és a nyomasztó nehéz gazdasági viszonyok. Valóságos nemzetközi színházi jelenet tehát a muszka és francia államfők barátkozási hajlandósága.

A szerb szkupstinából.

A szkupstina e heti ülésén Novakovics Sztóján (haladó-párti) fegyveres bolgárok határátlépéseire, valamint magyar-osztrák és bolgár kémek üzelmeire tereli a kormány figyelmét és azt kérdi, hogy mily hatása lesz ezeknek a tüneteknek a monarkiával és Bulgáriával való viszonyra, Milovanovics külügyminiszter kifejti, hogy Szerbia jó, korrekt viszonyban él az összes szomszéd államokkal. Az ilyfajta incidensek nem befolyásolhatják a viszonyt, annál kevésbbé, mert nem voltak oly komoly jellegűek, mint föltüntették. Petrovics új-radikális kérdésére kifejti a miniszter, hogy tudomása szerint úgy az osztrák, mint a magyar kormány a parlamentektől fölhatalmazást nyertek a Szerbiával kötött kereskedelmi szerződés életbeléptetésére. E kérdés különben csak a szerződésnek a szkupstinában való elintézése után válhatnék aktuálissá. Agatanovics nacionalista utal arra, hogy Szerbia konstantinápolyi diplomáciai képviselője külföldön van szabadságon, bár a Törökországban lefolyó fontos események jelenlétét sürgősen megkívánják.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Egy somogyi tejszövetkezetről.

— Kis János felolvasása. —

A somogyi szövetkezetek szövetségének minap Csurgón tartott közgyűlésén Kis János a következő felolvasásban számolt be a saját vezetése alatt virágzó tejszövetkezetről:

„A tejszövetkezet igen jó jövedelmi forrás és a gazdálkodásnak egyik igen fontos kiegészítő része ott, ahol jó kezekben van. Ezt az alsoksarkadi tejszövetkezetnek 11 éves multjából szándékozom beigazolni.

E tejszövetkezet megalakult 1896 december havában, működését megkezdette 1897. évi június 20-án, tagjainak száma 251, üzletrészek száma 413; egy-egy üzlet rész értéke 44 korona 08 fillér.

A megalakulás után azonnal egy 600 korona értékű üres telket vásároltunk, amelyre felépítettük a szükséges épületeket, a házat, jégvermet, kutat stb. igaz, hogy kölcsön kért összegben, de hála a jó Istennek, ma már mintegy 18.000 korona értékű ingatlan képezi az alsoksarkadi tejszövetkezet tulajdonát. A kezdet nehézségei elől szövetkezetünk sem zárkozhatott el, de Isten segítségével leküzdöttük azokat az első hat évben, t. i. 1903-ig a tejet tagjainknak 9 fillérjével fizethettük, azóta pedig 10 fillérjével, sőt minden 100 liter után még fizethettünk 47 fillért utólag.

Tejet naponta kétszer, reggeli és estéli órákban szállítunk, minden tag a saját házi szükségletén túl is tartozik a szövetkezethez beszállítani, hogy ki mennyit szállítson, arra kötelezve senki sincs. A beszállított tej az üzlethelyiségben lévő főkönyvben és a tagok kezén levő kis könyvecskében a tejátvevő üzletvezető által bejegyeztetik, a hónap végével összeszámítva, a pénztárosnak átadatik és a beszállított tej minden hónapban kifizetetik. Egyes tagjaink havi szállítmánya értékben 10, 20, 30, 40, 50, 60 koronáig emelkedik.

Csurgói tagtársainkkal egygyéalakulásunk következtében, mivelhogy ott is van tejgyűjtő fiókületünk, az ott összegyűlt tejnek a szövetkezet helyiségébe leszállítása céljából egy állandó fuvarost kell alkalmaznunk, akinek feladata a vaját, túrót, sajtot a vasútra kiszállítani, úgyszintén Csurgó város fogyasztóközönsége számára minden reggel elegendő nyers tejet házhoz hordani. Ezt a fuvarost elég drágán kell megfizetnünk.

Szövetkezetünk évi kiadásait is föltárom a következőkben: üzletvezető és vajmester évi fizetése 800 korona, könyvelői díj 480 korona, pénztárosé 200 korona, igazgató-elnöké 120 korona, első munkásé 576 korona, második munkásé 480 korona, harmadik munkásé 480

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

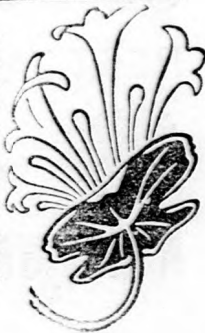
Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy kőpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít husféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENMŰ ÉLELMICZIKKET. Hordóbor-értékesítő osztály. ••• Égetett szeszesitalok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. ••• Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

korona, mosónőé 300 korona, csurgói tejátvevőé 168 korona, fuvarosé 950 korona. Összesen 4554 korona a személyzetünk fizetése.

Naponta összes tejszállítmányunk 1700—2000 liter közt mozog. Napi bevételünk az üzletben 70—100 korona közt váltakozik; vajtermékünk naponta 45—60 kilogramm, a túró 130—170 kilóig. Szövetkezetünk 11 évi pénzbevétele 506,872 korona 14 fillér volt.

Sertéshizlalda felállításából is szép haszna volna szövetkezetünknek, ezt azonban a még folyton pusztító sertésvész miatt mellőztük, a hulladékok értékesítését tagjainknak engedték át, akik részben sertéshizlalással, részben növendéksüldők nevelésével foglalkoznak, amely foglalkozás szintén szép haszonnal jár. Szövetkezetünk jótékonyága azonban kiterjed a nem tagokra is, mert ők is kivétel nélkül élvezhetik és értékesíthetik a hulladékokat, amely foglalkozás sok szegény ember testvéreinknek nyújt segítséget.

Az állattenyésztésre vonatkozólag is nagy hatása van a tejszövetkezetnek. Az alakulás előtti időben állatállományunk csupa idős fuvaroslovakból és szilajtehenekből állott, amelyből évek teltevel is kevés haszna volt a gazdának. Különösen a lótarásnál inkább hátránya volt és ma, amidőn az öreg lovak helyett hidegvérű anyakancák és szinte nehéz csikók nevelésével foglalkoznak. A szilaj tehenek helyett pedig értékes nyugati tarka teheneket tartunk, amelyeket igás mezei munkára is felhasználunk. Az 1—2 éves korukban eladásra szánt hízott borjuk és tinók aránylag elég nagy hasznot hoznak.

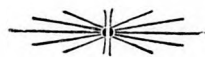
Még egy tartozásom van, mélyen tisztelt uraim! amelyet, ha becses türelmükkel méltóztatnának megajándékozni, le óhajtók róni hálás köszönetem nyilvánításával, amelylyel első sorban Darányi Ignác földművelésügyi miniszter urat keresem fel, aki magyar honfitársai számára a tejszövetkezeteket mint hajdan Mózes a pusztában a szomjúság gyötörte Izraelnek a tápláló forrást felfedezte. Meríthet ebből a forrásból széles e hazában mindenki, akinek tehetsége és kedve van hozzá. Másodsorban mély köszönettel és hálával kell megemlékeznem boldogult Nagy Vince néhai tejjgazdasági felügyelőről és Czeglédy Tivadar gazdasági szaktanár urakról, akiknek fáradhatatlan munkásságuk folytán alakult meg az alsoksarkadi tejszövetkezet. De fogadják uraim hálás köszönetemet még azért is, hogy az urak közreműködése folytán abból az egyszerű parasztfiuból, hogy úgy fejezzem ki magamat, a sárvári tejjgazdasági iskola kiképzése után oly ügyes, szakavatott üzletvezetőt nyert szövetkezetünk, hogy reá büszkék lehetünk és akinek 11 évi odaadó működése emelte szövetkezetünket virágzásra. Most már, mélyen tisztelt uraim, felolvasásom végéhez jutottam, nagybecsű türel-

mükért, amelylyel engem, egyszerű földműves embert megajándékozni szívesek voltak, egyenkint és mindnyájan fogadják alázatos köszönetemet“.

Gőzekeszövetkezetek. Az idej száraz esztendő újra eklatánssá teszi a mélyreszántás előnyeit. Ugyanis a mélyen szántott földeken a kalászosok stb. sokkal szebben díszlenek, mint azokon a talajokon, amelyeket csak közönséges ekével műveltek meg. Gazdaközönségünk komolyan megszívlelhetné ezeket a most sűrűn megismétlődő jelenségeket s erélyesen folytathatná a gőzekeszövetkezetek létesítését célzó mozgalmat, amely az 1904. évi emlékezetes apály után sokat ígérő nagy buzgalommal megindult.

A homestead. Körülbelül huszonöt éve annak, mikor gróf Andrássy Géza a magyar közönséget figyelmessé tette arra, hogy Amerikában, mely a korlátlan gazdasági szabadság hazája, törvényes intézkedés áll fenn arra nézve, hogy bizonyos földbirtok bíróilag elárverezhető az adósságokért ne legyen. Egy negyedszázad hosszú idő, de ezalatt gazdaközönségünk sohasem szünt meg sürgetni hasonló intézmény behozatalát Magyarországon. Mindeztideig hiába. Történetek itt-ott ígéretet, meg is jelent egy idevonatkozó előadói tervezet, de odáig sohasem tudtunk eljutni, ahol ma állunk, hogy tudniillik az igazságügyminiszter megígérte volna nyíltan és határozottan, hogy az idevágó tervezetet határidőn belül a törvényhozás elé fogja terjeszteni. Ez a tény is mutatja, hogy a mai országgyűlés és kormány minden hézaga és hiánya mellett is mennyire súlyt helyez arra, hogy végül az alsó rétegek érdekében fekvő intézkedések megvalósíttassanak és a nép nagy tömegét megvédjük a kizsákmányolástól. Ez az a bizonyos fekete reakció, tudniillik az okos humanizmus és nemzeti politika, amivel annyira riasztgatják a merkantilista urak a magyart.

Az italmérési jog nem foglalható le. Egyes szövetkezeteinket is érdekli az, hogy a legfelsőbb bíróság egy végrehajtási ügyben legutóbb hozott elvi jelentőségű határozatával kimondotta, hogy az italmérési jog gyakorlását sem lefoglalni, sem bírói zár alá venni nem lehet.

BENZINMOTOROK, GŐZLOKOMOBILOK, UTIMOZDONYOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, ARATÓGÉPEK, „LOSONCZI DRILL“ VETŐGÉPEK, RESICZAI ACZÉLEKÉK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK STB. STB.

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, Budapest V., VÁCZI-KÖRUT 32.

Gróf Dessewffy Aurél emléke. Július huszonhetedikén lesz száz esztendeje annak, hogy gróf Dessewffy Aurél született. Ez alkalomból igen érdekes fölleveníteni azt a dicsőséges pályafutást, amit gróf Dessewffy csinált. 1808-ban született zempléni Nagymihályon. Apja gróf Dessewffy József író, tudós és politikus volt. Ő maga már tizenöt éves korában kezdte meg a nyilvános szereplést. Irt egy merész beszédet az akkori hirhedt törvénysértő rendeletek végrehajtására Zemplénbe küldött királyi biztos ellen. Ettől kezdve szédületesen haladt felfelé. 1828-ban gróf Teleki József maga mellé vette joggyakorlatra, 1830-ban Reviczky Ádám főkancellárt kísérte az országgyűlésre és két évvel később már a helytartótanács titkára lett. 1833-ban a huszonöt éves fiatal embert a Magyar Tudományos Akadémia, 1836-ban pedig a Kisfaludy-Társaság tagjává választotta. Résztvett a pesti árvízi bizottság munkálkodásában, amiért Pest város 1839-ben díszpolgárává választotta. Ez évben jelent meg az „Árvízkönyv“ 3-ik kötetében „A magyar nyelv és előkelőink nevelési rendszere“ című nevezetes értekezése. Az 1839—40-iki országgyűlésre Sáros megyében követték kívánta magát megválasztatni, de ez nem sikerült. A kormány, hogy némileg kárpótolja e veszteségért, helytartósági tanácsossá léptette elő. Az országgyűlésen a főrendiházban foglalta el helyét. Itt megalakította a konzervatív pártot, melynek vezére volt haláláig, amely 1842 február kilencedikén következett be. Halála országszerte legnagyobb részvételt keltette.

Ünnepelt községi jegyző. Császártöltés község jegyzője, Gallina Frigyes e hónap 25-én ünnepelte meg jegyzői működésének harminc éves jubileumát. A községi képviselőtestület díszgyűlésben ünnepelte érdemes jegyzőjét és e díszgyűlésen leplezte arcképét, amelyet egy korábbi határozata alapján megfestetett.

Tanítók a pánszlávizmussal ellen. Nagyszombatból jelentik, hogy ott az esztergomi főegyházmegyéhez tartozó katolikus tanítók e hónap 25-én gyűlést tartottak, a melyen Peckó Antal esperes tanfelügyelő elnökölt. A gyűlésen Kovacsics Miklós felsőkorompai tanító beszédet mondott a felvidéki pánszláv mozgalmakról. A pánszlávizmus terjeszkedését, ugymond nem szabad a tanítóknak tétlenül nézniök. Az igazi tanító nemcsak az iskolában, hanem az életben is oktatója és vezetője a népek. Ki kell tehát mennünk a nép közé, föl kell világosítanunk a pánszlávizmus veszedelméről. A nép a tanító szavára inkább hallgat, mint a vándor agitátorokéra. Végül a tanítók figyelmét a pánszláv sajtóra hívta föl, a mely elidegeníti a népet a hazától, a vallástól és a társadalomtól. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után társas ebéd volt.

A szatmári tifusz. Szatmáron, mint onnan írják, újabb tifusz-megbetegedés egy hét óta nem fordult elő s a betegek állapota is javult. A rendőrség megállapította, hogy a Németh Elemér vetési gazdaságából szállított tejjel hozták be Szatmárra a tifusz-bacillusokat, Gindl Antal cukrászdája pedig ezt a tejet használta föl fagylaltnak s így terjedt el a betegség. A közegészségügyi bizottság és a kapitány javaslatára a Németh Elemér vetési gazdaságának meg fogják tiltani a tejszállítást,

miután azt is megállapították, hogy a Németh Elemér tanyáján több tifuszos beteg fekszik.

Keresztény szövetkezetek központjának közgyűlése. A keresztény szövetkezetek központja július 28-án tartotta rendes évi közgyűlését gróf Zichy Aladár elnöke alatt. Miután az elnök a határozatképességet konstatalta, a közgyűlés az igazgatóság és a felügyelő bizottság jelentéseit tudomásul vette, az üzlet-részek után 4% osztalékot állapított meg és a fennmaradó összeget a tartalékalap javára írni rendelte. Elfogadta a közgyűlés dr. Csepela Lajos azon indítványát, hogy a kebelében levő szövetkezetek minden 3000 korona üzletész után 1—1 központi részvényt jegyezzen. A hitel megszorítására vonatkozó indítványt tanulmányozásra kiadta a közgyűlés az igazgatóságnak, az pedig dr. Csepela indítványozónak azzal, hogy e fontos kérdést dolgozza ki a katolikus nagygyűlés szövetkezeti kongresszusára.

Szobor helyet kórház. A kisjenői járás közönsége 5000 koronát gyűjtött, hogy a vadászat közben szerencsétlenül járt és meghalt László főhercegnek szobrot emeljen. Már-már azon gondolkodtak Kisjenőn, hogy melyik művészre kellene bízni a szobor elkészítését, amikor József főhercegtől 5000 korona és levél érkezett; a levélben az állott, hogy ő, már mint József főherceg, azt szeretné, ha a küldött 5000 koronát csatolnák a gyűjtés útján egybegyűlt 5000 koronához, csak hogy azután a 10,000 koronát ne szoboremelésre, hanem kórházépítésre fordítsák. József főherceg óhaja, mint értesülünk, teljesülni fog.

Őrült a vonat kerekei alatt. Székesfehérvárról jelentik: Purger Ferenc huszonhárom esztendő s gárdonyi lakos, aki súlyos idegbajban szenvedett, kedden este örülségi rohamában elszaladt hazulról és a vasúti sínek közé tévedt. A pályaőr Agárd és Dinnyés között észrevette a sínek között futkosó embert és el akarta onnan távolítani, mert Budapest felől a gyorsvonat már közeledett. Igyekezete hasztalan volt. Az örjöngő ember mikor meglátta a szembe jövő vonat piros lámpáját, egyenesen neki futott a feléje robogó vonatnak, melynek kerekei a szerencsétlent darabokra tépték.

Japán vendégek Mezőhegyesen. A japán állami méneparancsnokság főnöke, a tokiói méntelep főparancsnoka és a londoni japán tolmács Köves miniszteri tanácsos kíséretében Mezőhegyesre érkeztek, hogy tanulmányozzák az ottani állami ménestelep abból a célból, hogy majd a japán ménegazdaságot annak mintájára újrászervezzék. Podmaniczky Béla báró őrnagy kalauzolja a vendégeket, akik buzgón készítik feljegyzéseiket a látottakról és többször a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak a mezőhegyesi ménestelep berendezéséről. Kormányuk megbízásából tíz apamént is vásároltak. A japán kiküldöttek kijelentették, hogy a mezőhegyesi ménestelep mintaszerűnek és tanulságosnak tartják. Az idén már harmadízben történik, hogy japánok tanulmányozás céljából a mezőhegyesi telepet keresik fel.

Életunt törvényszéki bíró. Egerből jelentik, hogy ott minap nagy feltűnést keltő öngyilkossági kísérlet történt. Csanádi Ákos, az egrői kir. törvényszék bírása ugyanis mellbelötte magát. Csanádit könnyelmű élete adósságokba sodorta s az utóbbi időben több följelentés érkezett ellene a törvényszék elnökéhez, hogy a bírói tisztességgel össze nem egyeztethető módon igyekszik kölcsönt szerezni. A feljelentések szerint a bíró leveleket küldözgetett a felmentett emberekhez s arra való hivatkozással, hogy felmentésükben neki is

része van, pénzt kért tőlük kölcsön. Ezeknek a vádaknak az alapján a törvényszéki elnök fegyelmi vizsgálatot indított ellene. Minap teljes ülés volt a törvényszéken. A bírák már együtt ültek, mikor Csanádi a terembe lépett. Alighogy leült a helyére, két bíró felugrott és kijelentette, hogy ilyen emberrel, mint Csanádi, nem tanácskozik. A szerencsétlen ember megtántorodott, majd halotthalványan kiestett a teremből és haza ment lakására. Ágyba feküdt és revolverével mellbe lőtte magát. A golyó a második és harmadik borda között akadt meg. Veszedelmes sebével az irgalmasok kórházába szállították. Csanádi iránt a városban általános a részvét.

Csendőrök és parasztek harca. Ubdina horvátországi község mellett, mint zágrábi tudósítónk táviratozza, véres összeütközés volt a csendőrök és a parasztek között, amely összeütközésnek előzménye a következő: Josane faluban a nagy szárazság következtében nem termett takarmány s a falu lakossága, hogy az állatoknak takarmányt adhasson, az ubdinaiak kaszálóiról szedett takarmányt. Erre az ubdinaiak megtámadták a szomszéd falu népét, később csendőrök jöttek a verekedés helyére, de a josaneiak a csendőrökre is rátámadtak. A tulnyomó erővel szemben a csendőrök csak úgy tudtak védekezni, hogy hirtelenében még néhány csendőrt hívtak az összeütközés színhelyére, akiket a felbőszült parasztság kövekkel és puskalövésekkel fogadott. Erre a csendőrség tömeg közé lőtt, két ember azonnal meghalt, öten súlyosan megsebesültek. A horvát kormány azonnal megindította a vizsgálatot.

Villámcsapás egy léghajóba. Veszedelmes kalandon estek át, mint Berlinből táviratozzák, a szász léghajós egyesület Zeppelin nevű új leghajójának utasai. A léghajó hétfőn délelőtt tizenegy órakor szállt fel Drezdából. Kosarában Toepel tanár és dr. Ernemann ültek, kik hosszabb útra készültek. Két órakor délután, mikor a léghajó 3000 méternyi magasságban Csehországban Mittelberg felett lebegett, a léghajó erős viharba jutott. A villám becsapott a léghajó kosarába, de utasai sértetlenek maradtak. A léghajó erre gyorsan leszállt és utasai Midlachbergnél baj nélkül kiszálltak.

Fiakkeresek lóháton. Két pozsonyi fiakkeres széles jókedvében furcsa mulatságot rendezett vasárnap éjszaka Pozsonyban. Mikor a szórakozás minden neméből kifogytak már, kifogták kocsijukból a lovakat s egy-egy gebére fölkapva, bevonultak az egyik kávéházba. Itt azonban csakhamar szűknek találták a teret, a Kossuth Lajos-térre lovagoltak s az ott levő kávéházba akartak bevonulni. Itt azonban már készen várták őket: a kávéház egész személyzete bottal, dákóval s egyéb kávéházi harci eszközzel várta őket az ajtóban s útjukat állta. A kocsisok erre valóságos rohamot intéztek a kávéház bejárata ellen s belerugtak a kávéházvédő emberekbe. Ezek védekeztek, ahogy tudtak. A különben jámbor gebék a sok ütlegre megbokrosodtak s éktelen rugdalózást vittek véghez, úgy hogy a kávéház környéke valóságos csatatérhez volt hasonló, az emberek közül is három megsebesült. A megvadult lovakat a rendőrök alig tudták megfékezni, a lovakokat pedig gyalogosan bekísérték.

Leszúrt csendőr. Galcsik Tamás zentai csendőr, mint Zomborról írják, szabadságidejének letelte után vonakodott visszamenni a csendőrlaktanyába. Török őrsparancsnok egy csendőrrel felkereste és minthogy Galcsik az engedelmességet megtagadta, sőt őrsvezetője kezéből annak fegyverét kicsavarta, az őrsvezető kény-

telen volt önvédelemből fegyverét, amelyet nagynehezen birtokába kerített, használni, melylyel Galcsikot keresz-tűlsúrta. Galcsik pár perc múlva meghalt. Törököt letartóztatták és megindították ellene a vizsgálatot.

Lázadás egy orosz börtönben. A permi kormányzóság várbörtönében tizenhat politikai foglyot kísért át két fegyveres porkoláb, a börtönorvos rendeltéből a börtön kórházába. A foglyok néhányan a betegszobában levő telefonhoz ugrottak, melyet egy pillanat alatt használhatatlanná tettek; a többiek a megdöbbsent két őrt lefegyverezték és az orvost meg az ápolókat az asztalon heverő orvosi műszerekkel megsebeztek, így téve őket ártalmatlanná. Kirohantak azután az udvarra, ahol ápolás alatt álló rabnők sétáltak három fegyveres őrt kísérvé. Ezt a három őrt is lefegyverezték és bezárták az összes kijáratokat. Miközben a lázadó foglyok a porkolábokkal birkóztak és lefegyverezték őket, a megrémült rabnők kiáltozni és jajveszkelni kezdtek, amit meghallott az épület tulsó szárnyában tartózkodó börtönigazgató, aki fegyveres őrökkel vonult a rabkórházhoz. Minthogy a kaput bezárva találta, elrendelte annak feltörését. Közben a lázadók igyekeztek a magas kőfalon át menekülni, de nem sikerült nekik. A börtönigazgató és emberei berohantak az udvarra, sortüzet adtak a lázadókra, akik közül négy meghalt, a többiek pedig kisebb-nagyobb sérülést szenvedtek. Az életben maradt lázadókat vasraverték és szigorított őrizet alá helyezték.

Főlébredt a ravatalon. Az odesszai városi kórházban, érdekes eset történt, a napokban az orvosok halálát konstatálták egy fiatal leánynak, akit ott már hetek óta ápoltak. A halottnak vélt leányt felravatalozták, hozzátartozóit pedig értesítették a gyász-esetről. A leány anyja a halottasteremben felállított ravatalhoz érkezve, jajgatva borult egyetlen gyermekére és azt össze-vissza csókoltatta. Eközben a halottnak nyilvánított leány egyszerre csak mozgatni kezdte karjait, majd hirtelen felült a koporsóban. Szívettépő jelenet következett erre. Az anya részben a rémülettől, részben az örömtől félőrülten szaladgált fel-alá, míg leánya a helyzet felismerése után ismét elájult. Végre is a berohanó kórházi személyzet a leányt a kórház egyik különszobájában ápolás alá vette, ahol úgy ő, mint anyja nagynehezen magukhoz tértek. A hanyag halottkém ellen megindították a vizsgálatot.

A köpenicki eset Palermóban. Palermóban megismétlődött a köpenicki eset. Hétfőn éjjel ugyanis kopogtattak Sciortino moreali földbirtokos ajtaján. Az álmából felriasztott házigazda az ajtóhoz sietett, ahol négy karabienierit és egy polgári ruhába öltözött egyént látott. Ez az utóbbi a törvény nevében bebocsáttatást követelt. Sciortino ijedten engedelmeskedett, mire a jövevények bementek a házba, ahol a polgári egyén parancsára a karabienierik közrevették a megrémült embert, míg a magát rendőrbiztosnak valló férfi végigkutatta a házat. A házkutatás után magához vette embereit és eltávoztak. Utóbb a házat körüljáró Sciortino pénzszekrényét feltörve találta s abból tízezer lira hiányzott. A megrabolt ember másnap elment a karabienieri parancsnoksághoz és ott megtudta, hogy állítottólolvajbanda áldozata lett.

zen
esz-
köt

or-
yot
de-
a
egy
eg-
az
eg-
tán
om
gy-
n a
ve-
zé-
yá-
kel
rva
lók
si-
tak
egy
en-
és

ór-
sok
ott
fel-
sz-
ott
ére
hák
ar-
net
ben
a
be-
yik
yja
len

eg-
ko-
Az
nol
ént
ást
a
én
m-
ig-
m-
no
ny-
eri
etű

Keleti szépség.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

Szántóföldi zöldségtermesztés.

(Folyt. és vége.)

Az önálló zöldségtermesztés leginkább vizek közelében és oly helyen üzhető, ahol a talaj állandóan elég nyirkos. Ez a művelési ág ezidőszerint — kevés kivétellel — a bolgárok kezében van. A gazdasági zöldségművelés ellenben oly módon üzhető, hogy 1—2 zöldségféléket, mint kapásnövényt, öntözés nélkül természetünk a gazdasági vetésforgóban.

Hogy a zöldségtermesztés melyik módját alkalmazzuk, azt a talaj-, éghajlati és munkáviszonyok, a szakértelem, a természetesi cél, a piac és a közlekedési eszközök befolyásolják.

Az önálló zöldségtermesztés ott üzhető eredményesen, ahol erre alkalmas talaj, sok víz és állandó piac van. Ezen feltételek nélkül — amelyekhez még nagy szorgalom és értelmesség is kell — nem lehet sikeres a zöldségtermesztés.

Mint hogy az önálló vagy bolgár rendszerű zöldségtermesztésnek az a célja, hogy egy-egy város vagy vidék zöldségpiacát mindazon zöldségfélékkel ellássa, amelyek a házi kertekben víz hiánya miatt nem termeszthetők, ezért a természetnek mindazon zöldségfélék termesztésére ki kell terjeszkednie, amelyek állandóan kerestetnek.

Ha azonban a zöldségtermesztés másik módját: a gazdasági zöldségművelést karoljuk fel — amikor a legtöbb esetben a saját földünkhöz és éghajlati viszonyainkhoz kell alkalmazkodnunk — akkor oly zöldségfélék termesztésére kell szorítkoznunk, amelyek az adott viszonyok között jól tenyésznek és emellett nagy tömegben természetesen jól értékesíthetők és állandó piacra találnak úgy bel-, mint külföldön.

Tekintettel arra, hogy a gazdasági zöldségtermesztés a mezőgazdaság keretében, ennek étésforgójába illesztve, műveltetik, főleg oly zöldségfélék termesztésére kell szorítkoznunk, amelyek szárazabb talajviszonyok mellett, öntözés nélkül is sikeresen termeszthetők. Ilyenek: a dinnye, korai burgonya, bab, borsó (zölden vagy magnak), lencse, paprika (őrlésre), vörös- és fokhagyma, mák stb.

Természetesen ahol a gazdaság egy-egy része több nedvességet igénylő zöldségfélék (káposzta, zöld paprika, paradicsom, ugorka stb.) termesztésére is alkalmas — ott az említett zöldségféléket forgón kívül természetjük.

A természetű zöldségféléket mint kapásnövényeket könnyen beilleszthetjük a gazdaság forgójába.

Mint hogy a nagyban való zöldségtermesztés bizonyos szakértelmet, szorgalmat, élelmességet és sok munkát igényel, azért ezen művelési ág felkarolása mindenkor nagy megfontolást, továbbá a munkás és értékesítési viszonyok kellő mérlegelését teszi szükségessé.

A gazdasági zöldségművelésnél pedig az tartandó szem előtt, hogy csak 2—3 jól tenyésző és könnyen értékesíthető zöldségféléket természetünk. De ez még nem elég, hanem az is szükséges, hogy egy-egy zöldségféléket ne csak 1—2, hanem sok gazda természetesen nagy mennyiségben és az értékesítés szövetkezeti alapon oldassék meg.

Sokan azt hozzák fel a zöldségtermesztés ellen, hogy azért nem érdemes természeteni, mert nem tudják ter-

ményeiket eladni. Ez az érvelés annyiban igaz, hogy némely helyen oly sok zöldségféléket természetnek, hogy a helyi fogyasztás mérvéhez képest valóban túltermesztés észlelhető, kivételre azonban a túltermesztés számba sem jöhet. Ha azonban megfelelő körültekintéssel járunk el és oly zöldségféléket természetünk, melyeknek állandó piacuk van úgy a belfogyasztásban, mint kivételre, akkor terményeinket épp úgy tudjuk értékesíteni, mint a makóiak a hagymát, a szegediek a paprikát, a kecskemétiak és körösiak az ugorkát.

A szántóföldi zöldségtermesztésnél főkéllék: a jó talajművelés, kellő mennyiségű trágya, továbbá az őszi-és-ápolási munkák helyes és kellő időben való elvégzése és végül az ellenségek és betegségek ellen szükséges védekezések gondos végrehajtása.

Nagyon fontos ezenkívül, hogy a természet elsőrendű vetőmagot használjon. A jó vetőmag beszerzésére ne sajnálja a költséget. Ha önmaga természet a magot, nagyon ügyeljen, hogy egymás közelében olyan zöldségfajták vagy változatok ne legyenek, amelyek egymástól elkorcsosodnak, mint pl. görögdinnye, tök; sárgadinnye, ugorka; káposzta és repce, különféle bab, borsó, paradicsom stb. Ezenkívül nagy figyelmet fordítson arra, hogy magnak mindig a legegészségesebb, legszebb fejlődésű, korai érésű, teljesen kifogástalan növényeket és terméseket hagyja meg. Beteg, fejletlen növényeket vagy termést magnak hagyni a legnagyobb hiba.

Természetesen még sok más tudnivaló van, amit a természetnek könyvek és szaklapok útján, de főként a gyakorlatból kell megtanulnia. Mindezeket e szűk keretben lehetetlen felsorolni.

N. J.

A tojás korának felismerése. A tojás korát, vagyis frissességét nem lehet első pillanatra fölismerni. Rendesen az úgynevezett levegőkamra térfogata alapján igyekeznek azt a gyakorlati emberek meghatározni. A tojás vastagabb vége táján van ugyanis egy levegővel telt kis tér, amely levegőt a csibe fogyasztja születésének első pillanataiban. Ez a kis levegőkamra napról-napra tágul, tehát minél nagyobb, annál idősebb a tojás. Ez a tapasztalat szolgált eddig általános zsinórmértékül a tojás korának meghatározásánál.

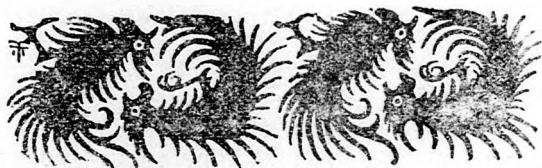
A szászországi gazdasági egyesület nemrég jutalommal tüntetett ki egy fiatal gazdát, aki újabb módszert eszelt ki a tojás korának fölismerésére. A fölfedező abból a tényből indult ki, hogy a friss tojás vízben maradván a vízben; a 3—5 napos tojás vízbe téve 50° szöveget mutat a víz színével, a 8 napos 55°, a 14 napos 60°, a három hetes 75° szöveget, harminc napos tojás élére állva marad a vízben. Mindezt hosszas tapasztalás és kísérletezés után állapította meg a jutalmazott szász gazda, végül pedig fokokra beosztott üveget konstruált, amelyben a fokok számáról első pillanatra meg lehet határozni, hogy a betett tojás milyen korú. Ez elmés találmány iránt mi is kíváncsiak vagyunk és majd érdeklődünk utána.

Kincstári vetőmag a gazdáknak. Darányi földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy a kisbéri, bábolnai, mezőhegyesi és fogarasi ménesbirtokok, valamint a gödöllői m. kir. koronauradalom gabona- és egyéb terménykészletéből az erre alkalmas minőségű magvak az alábbi feltételek mellett vetőmagul mindazoknak a gazdáknak kiadassanak, akik eziránt a birtokok igazgatóságaihoz fordulnak. Az egyes termények csak készpénz fizetése mellett engedtetnek át. Az eladási ár Kisbér, Bábolna és Mezőhegyesre, valamint Gödöllőre nézve a budapesti tőzsdei, Fogarasra nézve pedig a fogarasi

piacon jegyzett árak szerint állapítatik meg oly módon, hogy az elszállítást megelőző napon jegyzett árakból szállítási költségre Kisbéren 83 fillér, Bábólnán 60 fillér, Gödöllőn 30 fillér, Mezőhegyesen pedig 100 fillér mm.-ként levonatik, az ily módon megállapított árhoz azonban, mivel jól megrostált vetőmag engedtetik át, mindegyik birtokon mm.-ként 2 korona hozzászámítatik. Egy gazdának egy és ugyanazon gabonanemből 100 mm.-ig, egyéb magvakból 10 mm.-ig terjedő mennyiség engedtetik át. A vásárolt vetőmag kizárólag csak vetésre fordítható ezért a megrendelő gazda kívánatra — a megrendelés teljesítése előtt — hiteles községi bizonyítványval igazolni tartozik, hogy a megrendelt vetőmagra tényleg szüksége van.

Az ország tejjgazdasága. A földművelési miniszter most adta ki a falusi tejszövetkezetek 1907. évi működéséről szóló kimutatást. A kimutatás számadatokkal mutatja ki az egyes megyéknek a tejjgazdaság terén elért eredményeit. Bevezeti a vármegyéket a kimutatásban Baranya vármegye, hol 92 tejszövetkezet van. Utána jön közvetlen Vas vármegye 72 tejszövetkezettel. Zalában van 67, Sopronban 41, Somogyban 11, Győr vármegyében pedig csak 10 tejszövetkezet van. Ha a tejszövetkezetek anyagi eredményét tekintjük, azt látjuk, hogy a vármegyék tejszövetkezetei szép eredménnyel dolgoztak. Legjobb eredményt ért el Baranya megye, melynek tejszövetkezetei 1.494,881 korona bevételt tüntettek fel. Második helyen Tolna áll, melynek 44 tejszövetkezete 964,116 korona forgalmat csinált. Vasvármegye tejszövetkezeteinek bevétele 846,846 korona. Zala 720,329 kor. forgalmat csinált. Messze mögöttük marad Sopron vármegye 336,626 koronas Győr vármegye 122,452 korona forgalmával s különösen Somogy, hoi a tejszövetkezetek évi forgalma csak 27,479 korona volt.

Az első gyümölcsök befőzése. Első gyümölcsök alatt az egrest, cseresznyét és földiepret értjük. Egres befőzésében kipróbált jó mód a következő: Lehetőleg vékonyhéjú, fejlett, de nem érett bogyók veendő s virágjuk, kocsányuk levagdalandó. Bele kell ezek mindegyikébe erős, hegyes fogpiszkálóval egy pár helyen furni, hogy a befőzésnél fel ne repedjenek. Leöblíti ezután az ember a bogyókat vízzel, megtörli ruhával és bele helyezi az üvegbe lehetőleg szoroson egymás mellé, hogy sok levegő ne maradjon az edényben. Felfőzünk 3 liter vízben 1½ kg. süvegcsukrot s ráöntjük azt az egresre, az üveget elzárjuk s hideg vízben tűz fölé tesszük és gyorsan felforraljuk. És pedig ½ literes edényben 6—8, 1 literes edényben 10—12 percig forralván azt. Hasonlóképpen lehet eljárni mindenféle cseresznye befőzésénél is, a cukoroldat azonban ez esetben 3 liter vízben 1 kg. kell hogy legyen s a forralási idő félliteres edényre 10—12, egy literesre 15—20 perc. Földieper befőzésére is jó ez a mód; minthogy azonban az eper főzés közben sok levét ereszt, nem ajánlatos az oldott, hanem csak a száraz porcukornak a használata és pedig literes üvegre 4—6 evőkanálnyi. A főzési idő annyi, mint az egresnél mondva van.

• MULATTATÓ •

Vihar előtt.

*Mintha fával vernék a hegedű húrját,
Minden szilajabb dalt úgy érez a lelkem,
Nem az én világom a harcok világa,
Fáj azt énekelnem.*

*Csendes merengéssel álmod szövegetni
Az örök, az édes testvérszeretetről,
Dalt betűzni ki a hervadó virágról.
Hulló levelekről.*

*Eldanolni tiszta, igaz érzélemmel,
Örömd', bánatod' lelkem kis családom,
S áldani, aki veletek megáldott:
Ez az én világom!*

*És ha mégis túljajlik a lelkem'
Hazám meglelem-e szívedhez a hangot? ...
A vihar is néha sirálylyá sodorja
A szegény galambot,*

*S tollúja becsapzik, sorsa fonáságán,
Mint vihar postája, maga is elrémül ...
Mindegy! csak megértse a nyugovó tenger.
Hogy zivatar készül!*

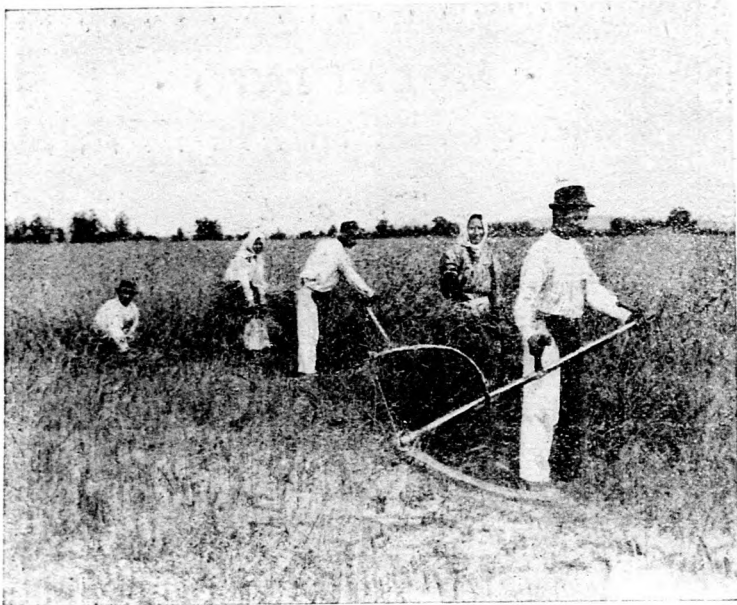
Szabolcska Mihály.

Az elefánt.

Igen, kedves barátaim, tudjátok meg, hogy az elefántnak hajdanában nem volt ormánya, hanem idomtalan, tuskóalakú orra, mint egy nagy favágó tőke. Ezt az orrot tudta ugyan ide-oda mozgatni, de megfogni semmit sem tudott vele.

Volt egyszer egy fiatal elefánt, vagyis elefántkölyök, mely olyan rettenetesen kíváncsi volt, hogy a földön és égen mindent akart tudni. Afrikában lakott s az egész környéken mindenkit kérdéseivel zaklatott. Nagynénjét, a struccmadarat megkérdezte, hogy a farkán miért nőnek úgy a tollak, ahogy nőnek. Persze a strucc jól elverte ezért erős karmaival. Megkérdezte nagybátyját, a zsiráfot is, hogy miért olyan foltos a bőre és nagybátyja erre jót rugott rajta becses patájával. De azért ezután is éppen olyan kíváncsi volt az elefántkölyök. Egy másik nagynénjétől, a vízilótól megkérdezte, hogy miért oly vörösek a szemei. A felelet egy tekintélyes hátbaütés volt. Egy másik nagybátyjától, a majomtól azt kérdezte, hogy a dinnyét miért eszik úgy, ahogy eszik. Erre jól felpofozta a majom durva tenyerével. De az elefántkölyök továbbra is rettenetesen kíváncsi volt. Akármit látott, hallott, tapintott, ízlett, azonnal kérdésekkel állott elő s nagybátyjai és nagynénjei mindenért elverték. De ez egy csöppet sem szállította alá kíváncsiságát.

Egy szép reggel, mikor az elefántkölyök felébredt, új kérdést talált ki, melyet eddig sohasem hallottak tőle: — Mit ebédel a krokodilus? — kérdezte.

Az aratás.

— Hallgass! — kiáltott dühösen az egész familia s az elefántkölyök újra verést kapott.

Ekkor megpillantott egy madarat, mely a közeli fa ágán ült. Azonnal hozzásietett és így szólt:

— Apám megvert, anyám, nagybátyám és nagynéném valamennyien elverték azért, mert én nagyon kíváncsi vagyok. Pedig semmi egyebet nem akartam tudni, csak azt, hogy a krokodilus.

— Eredj az iszapos Limpopo folyó partjára és nézd meg magad, felelt filozófikusan a madár.

A következő napon reggel a kíváncsi elefántkölyök magához vett száz font banányümölcset, száz font cukornádat, hetven dinnyét és így szólt a családhoz:

— Isten veletek, én most megyek az iszapos Limpopo folyó partjára, hogy meglássam, mit ebédel a krokodilus.

A család ellátta búcsú-pofonokkal s ezzel aztán útnak indult, mindenütt maga mögött hagyva az elfogyasztott dinnyék haját.

Először is Graham városától Kimberley-ig ment, Kimberley-től Khamosig s innen északkeletnek vette útját, míg végre elérkezett az iszapos Limpopo folyó partjára.

Szilajak a csikók!

De el ne felejtjük, hogy ezen napig az elefánt maga sem látott krokodilust s fogalma sem volt róla, hogy milyen is lehet.

Az első élőlény, melyet a folyó partján talált, egy pettyes óriáskígyó volt, mely egy sziklához tekergőzve sütkezett a napon.

— Bocsánatot kérek — szólt tisztességtudóan az elefánt — nem láttál-e itt véletlenül egy krokodilust?

— Hogy láttam-e krokodilust? — szólt megvetően az óriáskígyó — nem mondanád meg, mit akarsz kérdezni tőle?

— Igen, ha megengeded — szólt a fiatal elefánt szerényen — mondd meg nekem, mit ebédel a krokodilus?

A kígyó letekergőzött, gyorsan ledobta magát a szikláról és elkezdte hutányolni kemény farkával az elefántot.

— Nevetséges — szólt az elefánt — de mivel apám és anyám — nagybátyáimat és nagynénéimet nem is említve — éppen így vertek el, hogy ne legyek olyan kíváncsi, feltételezem, hogy te is azért teszed.

Ezután udvariasan köszönt, segített a kígyónak felkúszni a sziklára s tovább botorkázott, míg egyszer csak egy fatörzsre bukkant — legalább ő annak nézte — mely ott hevert az iszapban a folyó partján. De ez, kedves barátaim, éppen a krokodilus volt és félszemplével ravaszul pislantott az elefántra.

— Bocsánat — szólt illedelmesen az elefánt — nem láttál krokodilust ezen a környéken?

Ekkor a krokodilus kinyitotta másik szemét is, föl-emelte nyakát az iszaptól, mire az elefánt néhány lépésnyire hátrált, mert nem akart újra verést kapni.

— Gyere csak kicsikém, — szólt a krokodilus, — miért kérdezed?

— Igen, — válaszolt az elefánt, — bocsáss meg, de apám és anyám, — hogy ne is említsem nagybátyáimat és nagynénéimet, meg a pettyes kígyót, — borzasztóan elverték, amiért kíváncsi vagyok és ezért gondolhatod, hogy nem szeretnék újra verést kapni.

— Gyere csak hozzám, édes kicsikém — szólt a krokodilus, — én vagyok az, akit keresel.

Erre néhány krokodilkönnyet hullatott annak bizonyosságául, hogy igazat beszél.

Az elefántnak majd elállott a lélekzete. Annyira meg volt hatva a könnyektől, hogy letérdelt a partra és így szólt:

— Úgy, hát te vagy az a jeles személyiség, akit olyan régen keresek. Nem volnál szíves megmondani nekem, hogy mit ebédelsz?

— Jer csak közelebb, drága aranyom, — szólt a krokodilus, — hadd súgjam a füledbe.

Ünnepélyesen és meghatott-szívvvel hajtotta le fejét az elefánt a krokodilus pézsmaszagú szájához s ebben a pillanatban a krokodilus megragadta az elefánt nagy orrát, mely eddig a hét g, napig, óráig és percig tuskóalakú volt és nem volt hosszabb, mint egy csizma.

— Azt hiszem, szólt a krokodilus fogai közt, — azt hiszem, hogy ma elefántpecsenyén kezdem az ebédet.

Ekkor, kedves barátaim, rettenetesen megijedt az elefánt és orrán keresztül következő szavakat suttofta:

— Köszönöm, nagyon korán volna.

Mikor látta a pettyes óriáskígyó, gyorsan leköszött a folyó partjára, és így szólt:

— Fiatal barátom, ha ki nem szabadítod magad

hirtelen, azt hiszem, hogy ez a kockás bőrköpönyeg beránt téged a folyóba, mielőtt annyit mondhatnál: Robinzon Jankó.

Igy beszélt a partról a pettyes kígyó.

Az elefánt pedig leült kicsiny farkára, megvetette két első lábát s az orrát húzta, húzta és húzta... A krokodilus pedig belebocsátkozott a vízbe s az elefánt orrát is húzta, húzta és húzta... Az elefánt orra elkezdett nyúlni és minden húzásnál hosszabb és hosszab lett s irtózatosan fájt.

Mikor az elefánt észrevette, hogy lábai ingadoznak, elbőgte magát orrán keresztül mely már körülbelül öt lábnyira nyult ki:

— Nem bírom tovább!

Ebben a pillanatban az óriáskígyó néhányszor az elefánt hátsó lába körül tekergőzött, és így szólt:

— Rettenthetetlen utazó, egyesítsük erőinket a komoly munkára, most ha nem teszszük, ez az önműködő páncélos hadihajó (ez alatt, kedves barátaim, a krokodilust értette), — örökre elrontja karriéredet.

És ekkor közösen húztak; az óriáskígyó húzta, az elefánt húzta, a krokodilus húzta... De az elefánt és a pettyes kígyó jobban húzta s a krokodilus végre eleresztette az elefánt orrát, mely ebben a pillanatban akkorát recscent, hogy az egész Limpopo folyó mentén mindenütt hallották.

Az elefánt először hálás köszönetet mondott a kígyónak s aztán gondosan begöngyölte orrát friss banánfalevelekbe majd belemártotta a Limpopo iszapos vizébe, hogy egy kissé lehűtse.

— Mit csinálsz? — kérdezte tőle a pettyes kígyó.

— Bocsáss meg, — szólt az elefánt, — de orrom teljesen elvesztette formáját és most megpróbálom, vajjon nem húzódik-e vissza?

— Akkor sokáig kellene várnod! — szólt a pettyes kígyó. — Némelyek nem akarják észrevenni azt, ami rájuk nézve hasznos, — tette hozzá.

Három napig ült ott az elefánt, arra várva, hogy orra meg fog rövidülni s egészen kancsi lett, amiatt, hogy folytonosan orrát nézte, mely pedig egyáltalán nem akart rövidülni. Persze, kedves barátaim, a krokodil valódi orrmányára nyújtotta ki az elefánt orrát, éppen olyanra, amilyen most van az elefántnak.

A harmadik napon úgy estefelé, egy légy repült az elefánt vállára és megcsipte. Önkéntelenül odalegyintett orrával és megölte a legyet.

— Az első haszon, — szólt a pettyes kígyó — ezt nem tehetted volna meg előbbi orroddal. Próbáld csak valamit enni!

Anélkül, hogy tudta volna, mit csinál, az elefánt kinyújtotta orrmányát, egy nagy nyaláb füvet tépett ki, lerázta róla a port és a szájába tette.

— A második haszon, — szólt a kígyó — ezt nem tehetted volna meg előbbi tuskó orroddal. Nem gondolod, hogy itt nagyon melegen süt a nap?

— Igen, úgy van — felelt az elefánt — s mielőtt tudná, mit csinál, nagy csomó iszapot merített orrmányával a folyóból s azt a fejére öntötte, honnan lassan folydogált le.

A harmadik haszon — szólt a kígyó — ezt sem tehetted volna meg előbbi orroddal. Nem óhajtasz egy kis verést kapni?

— Nem, bocsáss meg, nincs szükségem rá, — felelt az elefánt.

— Hát azt nem szeretnéd, hogy magad verhess el másokat?

Legelő gulya.

— Óh, azt már szeretném! — felelt örömmel az elefánt.

— Jó, — mondá a kígyó — majd meglátod, hogy új orrod nagyon alkalmas erre a célra is.

— Nagyon köszönöm, — felelt az elefánt — hogy erre figyelmeztetsz. Haza is megyek, hogy azonnal megpróbáljam.

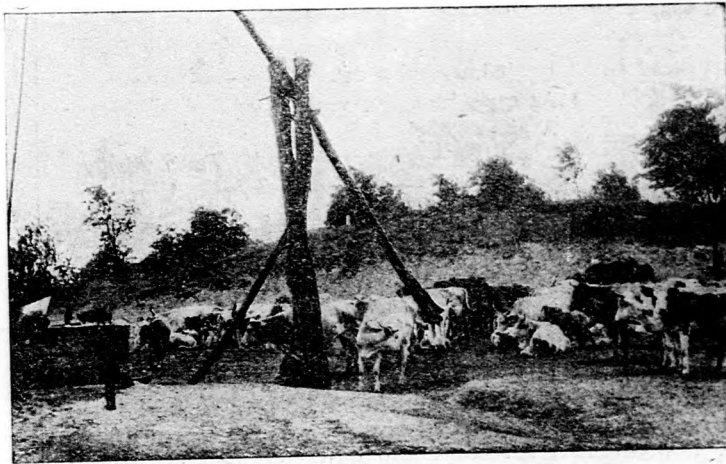
Hazafelé indult tehát az elefánt, Afrikán keresztül, vígan lóbálva orrmányát a levegőben. Mikor gyümölcsöt akart szedni, szedett a fáról. Nem kellett arra várnia, hogy maguktól hulljanak a földre, mint azelőtt. Ha füvet akart enni, egyszerűen orrmányával tépett, nem kellett földre térdelve legelnie, mint azelőtt. Mikor legyek csipték, ágat tépett orrmányával és azzal űzte el. Mikor pedig egyedül érezte magát a hosszú útban, saját mulatóságára dudált orrmányán keresztül, mely hatalmasabb hangot adott, mint akármiféle rezes banda trombitája.

Útközben csak egy kis kerülőt tett, azért, hogy egy vízilovat találjon (nem a családjabelit), melyet jól elvert, hogy megpróbálja, vajjon igazat mondott-e a kígyó?

Hátralevő idejét azzal töltötte, hogy fölszedte azokat a dinnyehajakat, melyeket a Limpopo folyóhoz jövet dobott el.

Egy sötét estén végre hazaérkezett a családjához. Fölemelte orrmányát és így szólt:

— Hol vagytok?

Delelő gulya.

Mindnyájan nevettek, mikor megpillantották és egyszerre kiáltották: — Jó, hogy itt vagy, mindjárt kikapsz kíváncsiságodért.

— Hohó! Azt hiszem, hogy nem, — szól az elefánt, — ti nem is tudjátok, hogy kell verekedni, jobb lesz, ha idefigyeltetek.

Egyszer-kétszer meglóbálta a levegőben orrmányát, azután jól végig vert két bátyján.

— Jaj, jaj, — ordítottak azok — hol tanultad ezt és mit csináltál az orrodból?

— Ujat kaptam a krokodilustól, az iszapos Limpopo folyó partján, — felelte. — Megkérdeztem tőle hogy mit ebédel és ő ezt adta nekem.

— Irtóztató, — szól a majom.

— Igen, az — felelt az elefánt, — de nagyon hasznos.

Ezzel megragadta nagybátyját, a majmot és bedobta egy méhkasba. Aztán sorra verte az egész családot és úgy elnászpángolta valamennyit, hogy a familia meg volt rémülve. Nagynénjének, a strucmadárnak farkából mind kitepte a legszebb tollakat. Nagybátyját, a zsiráfot, megragadta és hátulsó lábainál fogva tövisbokrokon vonszolta kersztül. — Nagynénje a viziló, ebéd után sohasem alhatott többé, mert ormányával mindig a fülébe trombitált, mikor aludni akart. Csak éppen azt a madarat nem bántotta, mely őt útbaigazította.

Végre már semmi nyugta nem volt a családnak. Egymásután mentek el a Limpopo folyó partjára, hogy új orrot kapjanak.

Mikor mindegyik megjárta az utat, nagy ünnepet rendeztek s ettől a naptól fogva van minden elefántnak ormánya.

APRÓSÁGOK.

A mese kezdete.

Volt egyszer messze valahol
Egy kedves kis leány . . .
Egyformakép kezdődik így
A mese mind ahány.

Az egyik vígan mondja el
S a kedves kis leány,
Kit hitvesként karjába fon,
Mosolyg vidám szaván.

A másik búsan elvonul
S szemében köny remeg.
Az éjbe rejti bánatát,
Hogy ki se tudja meg.

Volt egyszer . . . Két rövidke szó,
Igy indul mind a dal.
Az egyik kacagásba vész,
A másik könybe hal.

Feleki Sándor.

Utazás a föld körül negyven nap alatt. Burnley-Campbell angol ezredes a minap elérte a világszerte utazók legnagyobb rekordját: negyven nap alatt körüljárta a földet. Utazása minden volt, csak kényelmes utazás nem. Liverpoolban kelt útra és hét nap alatt Quebecbe ért; innen Vancouverig (az Atlanti Óceán partján) három és fél nap alatt tette meg az utat. Innen Yokohamáig 12 napig utazott a tengeren, Japán földjén Yokohamától Csurugáig egy nap alatt kelt át, két nap múlva Vladivosztokba érkezett és innen 11 és fél nap alatt Moszkvába. Moszkvából Osztenébe két és fél

nap alatt vitte az expresszvonat és fél nap alatt ért Osztenéből Dowerbe. Nem telik bele sok idő, hogy még ennél is rövidebb idő: alig egy hónap alatt lehet majd — mindenesetre nem kevésbé gyorsított utazással — körüljárni a világot. Vannak már most is oceánjáró hajók, melyek a gyorsvonat gyorsaságával: ötödfél nap alatt járnak meg az utat Európa és Amerika között; Amerikában is jelentékenyen meg fogja rövidíteni az utat a most épülő transzatlanti vasút. Ha kiépül Fusanig, Korea keleti partjáig a mandzsországi vasút, s meggyorsítják — mint tervezik — a szibériai vasúton a vonatok menetességét, gyorsan élő korunk eléri a gyorsan való utazás netovábbját és Burnley-Campbell ezredes nem sokáig tarthatja meg a gyorsan utazók világbajnokságát.

Milyen korban virul a nő? Érdekes cikket ír egy francia lap arról, hogy milyen korban legszebb a nő. Sokan vannak — a cikk szerint — akik már tizenhat éves leányra is rámondják, hogy elérte szépsége legszebb virulását, pedig ez túlzás, udvariatlanság vagy előítélet, de mindenesetre valótlanság. A szépség teljessége megköveteli a kifejlődöttség teljességét, még pedig úgy a fizikait, mint a szellemit, mert hiszen ha ezek egymással arányban nem állnak, már nem lehet tökéletes az összhang. Természetes és okos életmód mellett negyven éves korában a nő szebb, mint tizenhat éves korában, mert ebben a korban szépségéből még többet kellett megtartania, mint a menyhihez süldő leánykoráig már hozzájutott. Az igazán szép és elmében, lélekben is kiváló asszony virulásának egész ideje harminc és negyven esztendő közé esik. A história tanúsága szerint a világra szóló szépségű asszonyok ebben a korban voltak dicsőségük legnagyobb fokán. Kleopatra elmúlt 30 éves, amikor Antóniusz szívét rabjává ejtette. Aszpázia 36 éves volt, mikor Periklesz, mint a világ legszebb nőjét, feleségül vette és még harminc év múlva is magasztalták szépségét. Mars kisasszony negyvenöt, Recamier asszony negyven esztendőskorban aratta szépségének legszebb sikereit.

A hajóskapitány papircsónakja. A napokban történt, hogy Johnson George hajóskapitány egy csodálatos hajókével evezett be a newyorki kikötőbe, amely hajóán átevezett az Óceánon. A hajóka nem közönséges csónak, hanem Johnson saját találmánya, amely papirosból készült. Vannak benne puhafából készült alkotórészek is, amelyre régi újságlapokat ragasztottak. A különös csónakon május hatodikán kelt a bátor hajós útra a floridai St. Dugastinból és a múlt héten érkezett meg a newyorki kikötőbe. A bejárat útvonal hosszúsága harmadfélszáz kilométer. Az utat a kapitánynak rosszullét miatt Georgia szigetén félbe kellett szakítania és néhány napi pihenés után újra elindult. Szerencsésen ki tudta kerülni a veszedelmes Hatteros-fokot és a virginiai partok irányában folytatta útját. A csónak hetedfél méter hosszú. A kelleténél több pad van benne, hogy a kívánatos súlya meglegyen. Johnson elbeszélte, hogy háromezer nagy terjedelemben megjelenő amerikai újságból „ragasztotta“ össze a saját-ságos csónakot.

KÉPEINKHEZ.

Keleti szépség. A keleti népek büszkék az ő asszonyaik szépségére. Szinte közmondássá vált nálunk is, hogy a szép asszonynépre rámondják: Keleti szépség. Ezekből a keleti szépekből való az a menyecske is, akít mai képünkön a piktor esetje megörökített.

Az aratás. A gazdaember legszebb munkája az, amidőn az „Istenáldást“ leveszi a földről. Beállanak a kaszások, a marokverő népek a ringó aransárga kalásztenger közepébe s vágják a rendet napvirradattól csillagragyogásig. Az izzadságos, verejtékes munkát aztán fűszerezi a nóta:

Vagyok olyan legény mint te,
Vágok olyan rendet mint te.
Ha nem hiszed gyere velem,
Fogd meg az én kaszanyelem...

Szilajak a csikók! A Pisti gyereknek alig serkedt ki még a bajusza, de azért legény a gáton, jobban megzabolazza a szilaj csikókat, mint valami huszárstrázsameter. Nojszen nem csuda, együtt cseperedet föl!

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. július 22.

Budapesti Központi Vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus 1'28—1'40 K., helybeli borjúhús 0'70—0'80 K., sertéshús 1'50—1'55 K., szalonna füstölt 1'25—1'42 K., szalonna, olvasztani való 1'20—1'24 K., hárj 1'44—1'50 K., sertésszír 1'44—1'50 K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 1'—1'40 K., hazai sonka 1'80—2'20 K. szalámi 3'10—4'20 K.

Baromfi-félék: —, —, — K., rántani való csirke 1'60—2'40 K., sütni való csirke 2'40—3'20 K., kacsa, hizott 5'50—6'10 K., lud, hizott 14'—20'—K., pulyka, hizott —, —, — K. páronként. Vágott hizott liba 1'50—1'60 K., vágott hizott kappan, kacsa és pulyka 1'30—1'60 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Árak métermázsánként értendőek). Buza 23'—23'05 K. Rozs 20'—K-tól 19'20 K.-ig. Árpa 15'—K-tól — K.-ig, jobb minőségű K-tól — K.-ig. Zab 16'70—17'—K. Tengeri 14'50—— K.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7
K.	36'60	36'20	35'40	34'60	34'20	33'80	27'60	20'40

A „FÜGGETLEN UJSÁG“ szerkesztésére felügyel:
zsitvabesenyői Rubinek Gyula,
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

ad 6832. szám. V—I.

Versenytárgyalási hirdetmény.

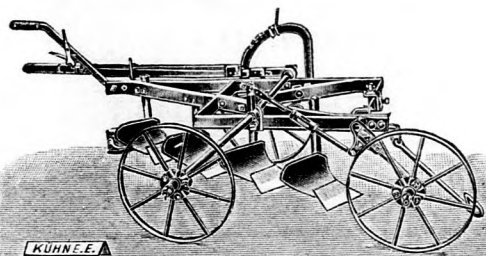
A sirinai átvágás jobboldali partbiztosításának kiegészítésére 1908/9. évben végrehajtandó munkálatokra — a melyek 625 m³ földmozgósításból, 6080 m³ elsőosztályú, valamint 28.270 m³ másodosztályú kő termeléséből, szállításából és beépítéséből állnak — a m. kir. földművelésügyi miniszterium I. emeleti tanácstermében 1908. évi augusztus 12-én déli 12 órakor nyilvános zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A versenytárgyaláson az ajánlattevők vagy azok képviselői jelen lehetnek. Az ajánlati feltételek, a tervek, továbbá a kötendő szerződés tervezete, valamint az annak kiegészítő részét képező általános és részletes feltételek a hivatalos órák alatt a zombori m. kir. folyammérnöki hivatalnál megtekinthetők s ugyanott szerezhető meg az ajánlati minta is.

Az ajánlatok — melyeket az ajánlati feltételek szerint és az előírt minta használatával kell kiállítani — a fentjelzett nap délelőtti 11^{1/2} órájáig a m. kir. földművelésügyi miniszterium házipénztáránál nyújtandók be.

Budapest, 1908. évi július hó 22-én.

M. kir. földmív. miniszter.

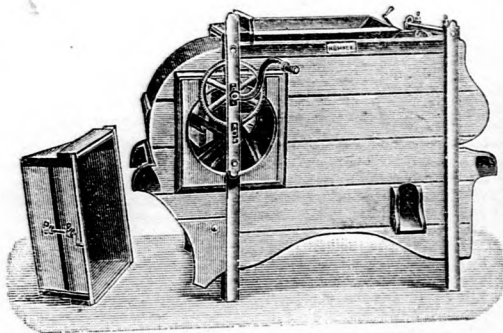
„KÜHNE“ mezőgazd. gépgyár r.-t. **MOSONBAN.**

Főraktár: BUDAPEST, VI. ker., Váci-körút 57a. szám.

Ajánlja legjobb kivitelű járgányos cséplőkészleteit,

gabonatisztító rostákat stb.

**TARLÓHÁNTÁSRA:
TÁRCSÁS BORONÁKAT,
rugós, fogas boronákat,
Három- és négyvasu **EKÉKET!****

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti
gyapju-aukcziókra

melyek minden év folyamán két sorozatban július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ ezimzett gyapju-küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

**Magyar Általános
Hitelbank**

Áruosztály — Gyapjuárverések
Nádor utca 12. sz.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photocinkografiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb. útján. Térképek, tervezetek, alaprajzok, photoithografialag legszebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Videki megrendelések pontosan és jutányosan eszközölköttek.

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.	Biztosítéki alap:	Alakult 1908.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	-----	1.970.400 kor.
Tartalékok	-----	764.760.18 kor.
	Összesen	2.735.104.16 kor.

1901. évi fölösleg	-----	90.349.--- kor.
1902. évi fölösleg	-----	59.782.26 kor.
1903. évi fölösleg	-----	109.331.73 kor.
1904. évi fölösleg	-----	72.438.23 kor.
1905. évi fölösleg	-----	61.730.60 kor.
1906. évi fölösleg	-----	39.243.65 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle mezőgazdasági eszközök ellen.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegétől egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosításokkal minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Legjobb és legolcsóbb

gazdasági takaréktűzhely

Munkácsy-féle szabad. és a nm. földművelésügyi ministerium által 600 koronás első díjjal kitüntetett takaréktűzhely. Megrendelhető

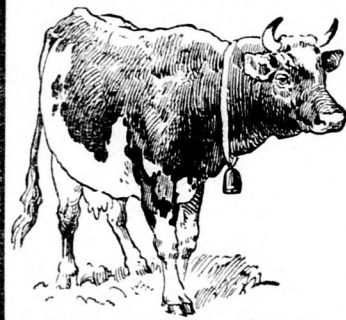
Lossinszky Imre

okl. gépészmérnök műszaki irodája

Budapest, V., Lipót-körut 7. sz.

1900. évi párisi világkiállításon „GRAND PRIX“.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor

Diätetikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. Egy doboz ára 70 fillér.

Több mint 50 éve használatban van a legtöbb istállóban étvágyhiány, rossz emésztés gyógyítására, a tej javítására és a tejelékenység fokozására.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor

csak ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, Budapest, VI., Király-utca 12. és Andrássy-út 26. szá n.

**Alfa-Separator
Részv.-Társaság**

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám. 27

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Ujdonság! Az 1908. évi mintájú Alfa-Separatorok a jelenkor legtökéletesebb fölözögépei. Nagy és kiváló munkabírás mellett bámulatos könnyen járnak.

Több mint 500,000 Alfa Laval Separator az egész világon.